

Kako smo gospodarili v I. 1967 in naloge, ki nas še čakajo

Zopet je 1 leto za nami, leto rdnih preizkušenj gospodarske reforme, ki zahteva od slehernega podjetja mnogo izkušenih in odličnih kadrov.

Menim, da nas gospodarska reforma ni v celoti presenetila. Dejstva kažejo, da smo zadnja leta vlagali maksimalne napore v modernizacijo proizvodnje, organizacijo dela, izobraževanje in še posebno v izboljšanje kadrovske strukture tako tehničnega, kakor ostalega ekonomskega finančnega kadra. Ne glede na subjektivne težave obstajajo objektivni razlogi, da vseh nalog, začetih v našem perspektivnem programu ni bilo mogoče uresničiti. Ena od naših osnovnih nalog pa je, da čimprej avtomatiziramo tkalnice, moderniziramo barvarno in kotlarno ter rešimo vprašanje tehnološke vode. Prav v sredi reševanja navedenih nalog pa nas je doletela nova gospodarska situacija. Prvo fazo modernizacije barvarne smo z montažo 250 kg barvnega aparata in odgovarjajočim brzosušilnikom rešili, za tkalnico svile smo nabavili 5 novih statev, za tkalnico frotirja pa naročili 22 statev s pripadajočim snovalom. Samo modernizacija tkalnice predstavlja vrednost preko 220 mil. st. din, modernizacija barvarne pa je zahtevala investicijo v vrednosti preko 100 mil. st. din. Eden od glavnih razlogov, da podjetje ne more hitreje uresničevati investicijskih nalog je v tem, da moramo istočasno z lastnimi sredstvi krepiti obratna sredstva. V razdobju pred gospodarsko reformo, smo problem potrebnih obratnih sredstev rešili s kratkoročnimi bančnimi krediti. Ta možnost je sedaj znatno omejena. Vsako povečanje proizvodnje zahteva, da podjetje samo reši vprašanje potrebnih obratnih sredstev. Zategadelj, smo v zadnjih dveh letih vložili v obratna sredstva za preko 200 mil. dohodkov nasprotno pa bi lahko v pogojih starega gospodarskega sistema ta sredstva namenili za investicije ali pa povečanje osebnih dohodkov.

Trenutno razpolagamo s približno 650 mil. lastnih obratnih sredstev. V tem znesku je zapadeno tudi cca. 80 mil. amortizacije, ki jo lahko podjetje uporablja kot obratna sredstva. Da bi podjetje lahko vsaj do neke mere normalno poslovalo, pa rabimo za sedanjí obseg proizvodnje najmanj milijardo st. din. Trenutno imamo 450 mil. st. din tujih bančnih sredstev, pred enim mesecem pa smo jih imeli celo samo 350 mil. din. Brez dvoma, pa tako samostojno reševanje obratnih sredstev, investicij in če k temu prištejemo še izredno sla-

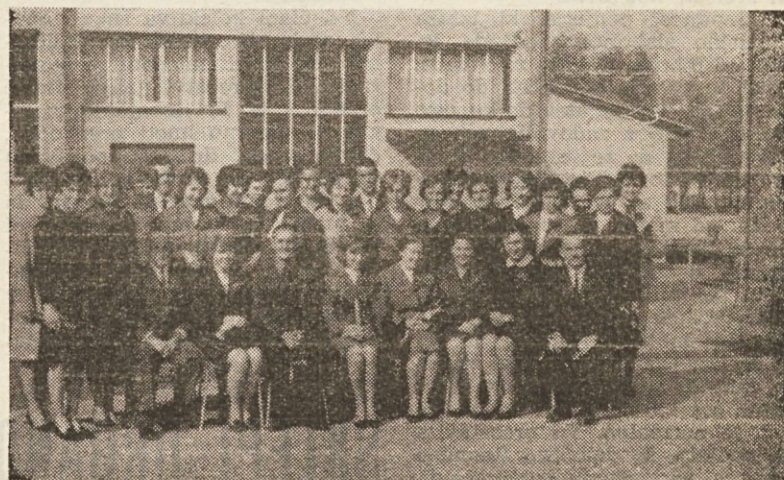
bo plačevanje kupcev, neugodno vpliva na likvidnost podjetja, predvsem pa tudi od časa do časa na formiranje sredstev za osebne dohodke.

Prav ta situacija je v teku leta nujno narekovala svojstvene ukrepe na področju nagrajevanja oziroma jačanja lastnih obratnih sredstev. Organi samoupravljanja bodo morali v bodoče bolj odločno posegati na navedena področja poslovanja in sprejemati take ukrepe, ki bodo zagotovili normalno poslovanje in rast podjetja pa četudi bodo potrebne določene žrtve za ceno skupnih interesov.

Menim, da so letošnji ukrepi za boljšo stabilizacijo poslovanja, pa čeprav so bili nekaterim popolnoma nerazumljivi, dosegli postavljeni cilj. V kolikor ne bo večjih težav s prodajo v mesecu novembru in decembru, bo rezultat poslovanja zadovoljiv tako na področju sredstev za OD, kakor tudi glede ostalih sredstev.

Vsak član kolektiva bi se moral zavedati, da bo družba podpirala obstoj samo tistih gospodarskih organizacij, ki so sposobne proizvajati dovolj produktivno in na sodobnih osnovah. Podjetja z nizko produktivnostjo dela v novih razmerah ne bodo mogla več obstojati. Na tej osnovi mora potekati idejno-politična bitka za reformo.

Mi teh nalog še z daleka nimamo do kraja rešenih. Vedno nas spremlja še prilično zaostala in

Letošnji jubilariti

zastarela strojna oprema, rezultat tega pa je nizka produktivnost in previsoka lastna cena. Zaradi različnega asortimana (kravate, frotir) težje realiziramo posamezne naloge, ker še nimamo pogojev za do kraja osvojeno proizvodnjo, marsikdaj pa so posredi tudi finančna sredstva, kot v pogojih ker bi vsak dinar usmerjali za razvoj le enega artikla. To problematično vprašanje bo zahtevalo po temeljitim študiju odločno ukrepanje. Poslovanje obeh vej proizvodnje se bo moralo do kraja ločiti ter se razvijati le na osnovi svoje lastne sposobnosti, nikakor pa ne na škodo ene ali druge proizvodnje. Tu mora priti do izraza sposobnost strokovnega kadra, osebna odgovornost, produktivnost in lastna cena artikla, končno besedo pa bo reklo tržišče, ki je edini merodajen

faktor za oceno plasmaja slehernega artikla.

Da se nam v bodoče ne bodo maščevala taka in podobna vprašanja, ne bomo smeli reševati važne ekonomske probleme s čustvi, temveč le strokovno in s temeljitim ter vsestranskim študijem.

Prepričan sem, da smo na pravi poti, da je rast podjetja in njegova stabilizacija zagotovljena in, da smo v prvem obdobju novih gospodarskih razmer čvrsto pristopili k reševanju najtežjih nalog, ki neglede na osebna čustva zagotavljajo sigurno prihodnost.

Izkoriščam priliko, da na prehodu starega in novega leta izrazim slehernemu članu kolektiva vse najboljše in veliko sreče tako na delovnem mestu, kot v osebni življenju.

Marcjan Stane

Povzetek iz poročila predsed. DS na dan tovar. praznika

Po preteku enega leta smo se spet zbrali na svečani seji ob priliki praznika podjetja, da pregledamo in ocenimo poslovanje in dosežene rezultate dela celotnega kolektiva. Namen tega srečanja ni v tem, da omenjamo samo pozitivne strani, pač pa, da realno ocenimo uspehe in neuspehe našega dela, predvsem strokovnega kadra.

Poslovanje tekočega leta se je odvijalo v specifičnih okoliščinah, ko je gospodarska reforma povzročila prelomnico v načinu poslovanja. Osnovno načelo, ki izhaja iz tega je proizvajati to, kar zahteva trg. V sodelovanju s tujimi firmami skušamo doseči tako kvaliteto proizvodnje, da bomo na svojem področju dela nosilci mode. To nam je v precejšnji meri že uspelo. Druga naloga, ki nam jo nalaga gospodarska reforma pa je izoblikovanje zavesti proizvajalcev, da lahko dobimo le toliko kolikor ustvarimo.

Stremiti moramo za tem, da sistem nagrajevanja izhaja iz dohodka. Zavedati se moramo, da nismo v meznem odnosu in da mesečna akontacija osebnih dohodkov ne more biti končni obračun. Zato se bo še vnaprej treba posluževati tromesečnih obračunov, da bomo na ta način dobili toliko kolikor smo ustvarili v preteklem obdobju.

Pomanjkanje obratnih sredstev je nastopilo kot posledica povečanja zalog gotovih idelkov, povečanih terjatev do kupcev in restrikcije kratkoročnih kreditov. To se je neposredno odrazilo v proizvodnji, ker zaradi neplačanih obveznosti do dobaviteljev nismo imeli zadostne količine preje. V tkalnici frotirja in barvarni smo zato imeli nekaj izpada v proizvodnji, ki pa smo ga v naslednjih mesecih nadomestili z nadplanskim proizvodnjo.

Proizvodnja svile v letošnjem letu preživlja preobrat. Zastarel

strojni park ni v celoti sposoben proizvajati kvalitetnih tkanin kot jih zahteva trg. Slaba prodaja kravat je zahtevala posebne ukrepe, vsled česar je bila proizvodnja svile zmanjšana za 40 %. Danes lahko ugotovljamo, da domača proizvodnja po kvaliteti ne zaostaja za italijansko. Potrebno je delati na tem, da se obseg proizvodnje svile poveča tako, da bo ob sedanjih prodajnih cenah zagotovljena rentabilnost tega artikla. To pa pomeni, dodatna vlaganja v zamenjavo strojnega parka. Pri tem moramo biti dosledni v ocenjevanju kvalitete in ne smemo dopustiti, da bi kvaliteta tako v vzorčenju kot v tkanju in izdelavi kravat padla.

Prodaja bombažnih artiklov je z manjšimi izjemami potekala normalno, kljub temu, da je bilo na trgu čutiti splošno stagnacijo.

Ocena prodajne službe je sledeča: za lepo in kvalitetno kravato je na trgu vedno povpraševanje.

Povzetek iz poročila predsed. DS na dan tovar. praznika

V osmih mesecih smo ustvarili 101 milijonov S din skladov in 58 milijonov S din rezervnih osebnih dohodkov.

Ukrep o znižanju osebnih dohodkov je pripomogel k sigurnejšemu poslovanju in menim, da je bil za podjetje koristen. Od nadaljnjega gospodarjenja je odvisno, če se ne bomo takšnega načina delitve tudi v bodoče posluževali. To bo odraz premišljenosti in zrelosti kolektiva.

Likvidnost podjetja, ki izraža finančno stabilnost podjetja je bila od februarja dalje zelo slaba. Imeli smo več obveznosti do dobaviteljev kot terjatev do kupcev. Danes lahko z zadovoljstvom ugotovljamo, da se je stanje znatno izboljšalo. To je rezultat znižanja zaloga za cca 115 milijonov S din od marca do septembra in novoustvarjene vrednosti 135 milijonov S din. Tako razpolagamo s cca 250 milijoni S din več obratnih sredstev kot v začetku leta. Pri tem lahko omenim še to, da se terjatve do kupcev niso znižale, tako da imamo pri kupcih vezanih cca 150 milijonov S din več kot je normalno. To predstavlja za podjetje še določeno finančno rezervno, ker bodo ta sredstva prispevala v podjetje še do konca leta.

Zelo važen dogodek, ki je pred nami, je montaža 22 avtomatskih statev za tkanje frotirja. Povečana proizvodnja bo postavila pred prodajno službo nov problem plasiranja, zahtevala pa bo tudi dodatna obratna sredstva. Zato bo nujno precejšnji del povečane proizvodnje plasirati v izvoz. Plan izvoza se v bodoče ne bo več sestavljal iz vidika potrebe po deviznih sredstvih, pač pa iz vidika možnosti plasiranja robe.

Poleg avtomatizacije tkalnice, stoji pred nami še druga nujna investicijska vlaganja, ki pa neposredno ne bodo nudila finančnega učinka. To je razširitev kotlarne in oskrba z vodo. Kljub temu, da smo letos montirali nov barvni aparat, bodo kapacitete barvanja po montaži novih statev že premajhne. Predvidena je dopolnitev z dvema kotloma v novi barvarni in nadaljna rekonstrukcija in avtomatizacija starega dela barvarne. Ker nam v podjetju primanjkuje prostora predvsem za konfekcijo, pripravljamo varianto za podaljšanje tkalnice frotirja po prvotnih projektih. Ta investicija je dolgoročnega značaja in bo zahtevala precejšnja sredstva.

Ob tej priliki naj omenim še način o poteku sodelovanja s »Frotirko« Delčevo. Pogodba, ki je bila sklenjena v času, ko se je blago kupcem delilo, danes ni primerna in ne zagotavlja pristnega sodelovanja. Obstojata dve možnosti, da se razidemo ali, da sklenemo novo pogodbo, ki bo v današnjih pogojih zagotavljala sodelovanje izključno na bazi ekonomike. To vprašanje se rešuje, zaključki pa naj bodo rezultat treznega preudarka.

Kot potrošniki in proizvajalci vse bolj iz dneva v dan čutimo nove momente tudi na domačem tržišču. Z uvozom robe postaja naše tržišče še manjše za plasman naših proizvodov. Iz tega torej nujno sledi, da moramo izvažati. To pa pomeni prodajati po svetovnih cenah. Le-te pa so nam še vedno trd oreh. Temu je iska-

ti vzroke v strojni opremljenosti sredstvih itd., predvsem pa v človeku.

V letošnjem letu smo bili sami priča nezrelosti posameznikov v našem kolektivu. Drugače si teh dogodkov ne znam razlagati. Nobenega posebnega smisla nima oživljati ta dogodek, kot le to, da se moramo resno spoprijeti z razvojem, ki narekuje nove momente v odnosu samoupravljanja — vodenja.

Vsi člani kolektiva smo z enako vrednostjo, vendar z različnimi delovnimi nalogami samoupravljalci s sredstvi naše delovne organizacije. Pri izhajanju iz tega pa moramo imeti pred očmi, da je vloga družbeno-političnih organizacij v kolektivu ter DS kot skupščine upraviteljev ta, da se morajo ukvarjati z bistvenimi vprašanji gospodarjenja v podjetju. Čas je, da pričnemo razumevati in uvajati v življenje takšne odnose med upravljanjem in vodenjem, ki bodo imeli edino osno-

vo v ustvarjanju dohodka in ne pretresanju vsakovrstnih malenkosti.

Prepričan sem, da delata samoupravljanje in vodenje v podjetju z isto željo, to je za ustvarjanje boljšega življenjskega standarda slehernega člana kolektiva. Delavski svet mora biti ob podpori družbeno-političnih organizacij nosilec in tolmač težnj celotnega kolektiva. Kot tak mora vložiti preko strokovnih služb vso skrb v pripravo plana za naslednje leto. Direktor prevzame s sodelavo odgovornost za izvajanje tega plana v cilju ustvarjanja dohodka. Zaključni račun podjetja pa je merilo ali ocena ter zaupanje ali nezaupanje v nove planske naloge. Nagrajevanje, ki je bistveno važen element za doseg takšnega stanja v podjetju, pa mora biti vedno delež posameznika pri ustvarjanju dohodka.

Poudarim naj še to, da se mora proizvodni program oblikovati samo po zahtevah tržišča, čim aktivneje se moramo vključevati v mednarodno delitev dela in si osebni življenjski standard oblikovati v mejah uspehov poslovanja.

SKLEPI ORGANOV UPRAVLJANJA

Upravni odbor:

Upravni odbor je imel v razdobju 1 meseca 2 seji. Obravnavana je bila analiza obračuna za 9 mesecev, vprašanje nagrajevanja, reklamacija teritala od firme Rhodiatoc in razprava o poslovnem sodelovanju Delčevo in Poreč. O poslovnem uspehu je podal poročilo vodja računovodskega sektorja. Na podlagi podanega poročila je upravni odbor ugotovil, da je rezultat poslovanja mnogo boljši od prvih mesecev t. l. in kot takega sprejel na znanje.

Programsko analitska služba je bila zadolžena, da pripravi predlog vezav za delovna mesta, ki se lahko večje na dosežen dohodek na zaposlenega. Vrednost točke naj določajo uspehi prodaje, proizvodnje in manjši stroški, ki vključujejo lastno ceno. Dobra prodaja sili v dobro proizvodnjo, ta pa mora proizvajati čim ceneje, če hočemo doseči, da se bo vrednost točke gibala v skladu s plansko vrednostjo ali pa jo celo pressegla. Zaradi konkurence na tržišču in če proizvodi niso konkurenčni, uspeh prodaje upada. Zaradi pomanjkanja preje pride do zastaja v proizvodnji, stroški pa kljub temu rastejo, kar ima za posledico tudi padec vrednosti točke. Stokovna služba je pripravila predlog vezav, o katerem so strokovne službe že razpravljale, vendar o tem še ni dokončno sklepal delavski svet podjetja.

Za potrebe proizvodnje, bi moral dobavitelj v prvem kvartalu t. l. izdobaviti acetat prejo v skupnem znesku za cca 18 milijonov Lit. Ta preja pa ni bila izdobavljena, niti je podjetje ne bi sprejelo, čeprav je kupec vstrajal na izdobi. V osebnem razgovoru med predstavnikom Rhodiatoc in podjetjem je bil dosežen sporazum, da dobavitelj zniža ceno acetatu, na kar je končno tudi pristal, podjetje pa je s tem pridobilo cca 15 milijonov S din. Upravni odbor je razpravljal tudi o poročilu direktorja, ki se nanaša na poslovno sodelovanje med našim podjetjem Frotirko, Delčevo in Plavo Laguno iz Po-

reča. S Frotirko so nastale določene težave, ki pa so bile v mesecu oktobru delno premoščene.

Poslovni odnosi med Plavo Laguno in našim podjetjem pa potekajo dobro in v korist obeh podjetij.

Pogodba med Frotirko iz Delčeva, Makedonko iz Štipa in našim podjetjem je še vedno v veljavi, so pa nekakšna trenja med Frotirko in Makedonko. Eventuelne spremembe v pogledu poslovnega sodelovanja bodo kasneje predložene v razpravo organom upravljanja.

Upravni odbor je vzel na znanje tudi poročilo direktorja o nabavi osnovnih sredstev 5 žakardov, pri katerih mu je uspelo znižati ceno od 800.000 na 700.000 Lit po kom.

Med drugim je upravni odbor reševal tudi nekaj prošnji članov delovne skupnosti in sicer: obiskovalcem tečaja za tuje jezike se odobri plačilo stroškov šolnine in 50 % potnih stroškov, Berlec Alojz je vložil pritožbo zaradi premestitve na drugo delovno mesto. Upravni odbor je pritožbi ugodil. Štefanič Rozki je bilo na osnovi prošnje odobreno 50 % potnih stroškov za obiskovanje večerne Ekonomske šole. Enako tudi Knavs Angelci za obiskovanje enoletnega Višjega administrativnega tečaja. Na prošnjo Prelovšek Mihaela je bil odobren izredni delovni čas v popoldanski izmeni. Rozmanič Vinu je bilo odobreno 5 dnevno potovanje v Kreefeld zaradi priučitve montaže snovala pri firmi Herman Walter. Sprejet je bil tudi sklep, da se proti Poljanšek Slavku in Šuštar Slavku vložijo tožbe pri sodišču splošne pristojnosti zaradi plačila 50.000.- S din zaradi nepravilno pakiranih brisač, ki so bile namenjene za izvoz.

Delavski svet:

V istem razdobju je imel tudi delavski svet 2 zasedanja. V delovni enoti bombaž je bilo ustanovljeno novo delovno mesto striženje frotirja z analitsko oceno 400 točk, sprejet je bil pravilnik

o varstvu pri delu, potrjen predlog delovnih mest za invalide, odobrena sredstva za nabavo kamiona in 5 žakardov. Obravnavana je bila pritožba Mihelin Franca in Poljanšek Slavketa, ki sta bili zavrženi. Izključen pa je bil Godec Rajko, ker je samostojno zapustil delo. V delovni enoti svila je bil zmanjšan obseg dela na delovnem mestu prebijanje kart, na katerem je preje delal Vrhovnik Jože. Ta je prošil za sporazumno razrešitev delovnega razmerja. Na prošnjo Hančič Nikolaja, je delavski svet odobril posojilo za dograditev stanovanjske hiše v višini 25.000.- N din s tem, da v letu 1968 ne more participirati na eventuelna sredstva za stanovanjsko izgradnjo. Obravnavana je bila tudi pritožba Rakos Martine na odločbo komisije za izrekanje ukrepov in je bilo pritožbi ugodeno. Osnovni šoli Mekinje, nad katero ima naše podjetje patronat, pa je delavski svet odobril sredstva za nakup učnih pripomočkov.

To so bili v glavnem sklepi sprejeti v tem razdobju in obseg dela organov upravljanja.

ŠVEDSKA IN NAŠ IZVOZ V PRIHODNJEM LETU

Ze nekaj let nazaj je Švedska dežela, ki uvozi največ Svilanin-tovih brisač. Za leto 1968 je zaključenih že za 360.000 \$ poslovs-s firmami iz te dežele. Naša brisača se je tu afirmirala in je postala pojem za določeno kvaliteto.

Se pa švedsko tržišče bistveno loči od našega. Medtem ko gre pri nas v prodajo težja, večja in barvno pestra brisača, je za Švedsko značilno, da je močnejši prodati le lahko, majhno in barvno umirjeno brisačo.

To dejstvo na prvi pogled osuplja, ko vemo, da ima Švedska visok standard, je pa to prav vzrok visokega standarda. Brisača ima predvsem praktičen namen. Zato mora biti higienska in jo je treba pogosto menjati. Zaradi tega se uporablja majhna brisača. Umirjene in svetle barve vzbujajo videz higieničnosti. Lahka brisača pa je važna pri pranju, saj se količina pranja v pralnih strojih meri v kilogramih. Švedska gospodinja daje perilo v pranje večinoma izven hiše in je tu težja odločilna.

Perspektiva izvoza na Švedsko je velika. Maja meseca 1968 bo naše podjetje sklepalo dogovore že za leto 1969 in to sigurno za enake, če ne za večje količine.

Prav tako obstoji interes za hotelske brisače, ki bodo smele imeti težo 320 gr po m². V kolikor bomo uspeli opuditi tako brisačo, se nam odpira možnost plasmana v milijonskih količinah.

Na Švedsko se steka frotir iz vsega sveta. V grosističnih podjetjih vidite iz Finske, Češke, Poljske, Madžarske, Portugalske, Nemčije, Japonske, Kitajske itd. Vsled tega je vprašanje cene zelo važno, saj je konkurenca ogromna. Vzhodne države imajo dirigrane cene, Finska ima s Švedsko carinsko unijo, Japonska pa daje blago postavljeno v švedsko pristanišče. Vse to so momenti, ki vplivajo na ceno, naši proizvodni stroški pa so še vedno previsoki, kar pomeni, da moramo doma podvzeti vse ukrepe za čim cenejšo proizvodnjo. Sele potem bomo dejansko konkurenčni drugim.

NOVA IZBOLJŠAVA NA STATVI

Biro za znanstveno raziskovalno delo je obravnaval predlog, ki ga je dal Golob Leopold, vodja izmene v tkalnici frotirja za tehnično izboljšavo na statvi. Predlagal je, da se namesti na statvi poseben zatik, ki služi pri tkanju gladke tkanine. Predno tkalka zaključuje tkanje, mora skati kot zaključek 6 cm platna. Predno prične tkati gladko tkanino, mora statev zaustaviti, prijeti vrvice, ki je povezana s kavljem za premikanje prizme in povrniti 20 — 40 žakardskih kart. Nato znova položiti statev in stke določeno dolžino gladke tkanine.

Po predlogu Goloba vračanje prizme in s tem ustavitve statve v tkanju odpade. Ko tkalka želi skati gladko tkanino, potegne za verižico in jo zatakne na poseben zatik. S tem se prekine premik prizme in se platno tke pod eno žakardsko karto. Ko hoče končati tkanje, sprosti verižico, s čemer pride kavelj zopet v svoje območje prizme ter se na ta način nadaljuje nemoteno tkanje.

S to racionalizacijo se prihrani na leto približno 220 ur. Prihranek pa znaša letno cca 1300 N din. Za to izboljšavo je bil nagrajen po sklepu delavskega sveta s 360 N din. Takih predlogov za tehnične izboljšave je letos že nekaj bilo in to: Subic Miro, Robida Karel in Potočnik Maks. Ti primeri naj bodo za vzgled tudi drugim, da bodo razmišljali, kaj vse bi se še dalo izboljšati in izpopolniti. Višina priznanja za koristno izboljšavo ali izum pa je slehernemu zagotovljena s pravilnikom o izumih in tehničnih izboljšavah.

-da

Kakšni so izgledi za naš izvoz na Dansko

Kupna moč na Danskem je precej nižja kot pri švedski sosedu. Vendar je možnost plasmana frotirja tudi tu priložna. Na tem tržišču se prav tako kot drugod srečuje roba iz vsega sveta. Skladišča pri grosističnih firmah pa so natrpana z brisačami.

Način nakupa je na Danskem bistveno drugačen od onega na Švedskem. Medtem ko švedski trgovci stremijo za ekskluzivnimi vzorci, kupujejo na Danskem po kolekciji. Zato se tu prodajajo manjše količine enega desena največ 6000 komadov, mora pa biti dana možnost ponaročila. Kvaliteta frotirja je tudi tu omejena na težo 320 gr po m², dočim so dimenzije drugačne od švedskih. Na Švedskem je vodilna dimenzija 50 x 70 cm, na Danskem pa 50 x 100 cm. Dalje je na Danskem interes tudi za večje brisače kot npr. 60 x 120 cm, 65 x 130 cm in 70 x 140 cm. Barve brisačam morajo biti bolj žive, vzorci pa se približujejo nemškemu okusu.

Za leto 1968 je sedaj zaključnih poslov za približno 30 000 \$, vendar trenutno ti posli niso sigurni, ker je medtem devalvirala njihova valuta in je po sredi cena spričo nove situacije. So pa cene, ki se dosežejo na danskem malenkost boljše od onih na Švedskem.

Dansko tržišče je znatno manjše od švedskega, zato je plasman omejen.

Razgovor s tovarišico GABRILO FRANCKO, eno izmed najstarejših delavk Svilanita

Pregledali smo personalno evidenco in ugotovili, da je tov. Gabriilo Francka iz Mengša ena izmed najstarejših delavk Svilanita. Dela v tkalnici bombaža na delovnem mestu vdevalke. Na vprašanje koliko časa je zaposlena v tem podjetju in v katerem podjetju je začela delati pove:

V družini nas je bilo 5 otrok in s šestnajstim leti sem že morala s trebuhom za kruhom. Zaposlila sem se v bivši Vavpetičevi tkalnici v Šmarci leta 1941. V vsem tem razdobju, od moje prve zaposlitve do danes je poteklo že 27 let. V podjetju Svilanit sem vse od dneva, ko je bila tkalnica priključena podjetju Svilanit, Kamnik. Ko sem prišla na delo t. j. leta 1941 sem delala na raznih delovnih mestih, 7 let pa na ročni statvi. Kasneje sem delala na snovalu. Delovni pogoji so bili neprimerno težji kot so sedaj. Tudi življenje je bilo bolj trdo kot danes, saj nismo imeli pravice do prevoza na delo, tople malice in podobno, delati pa smo morali tudi celi dan. Delovni prostori so bili pozimi neogrevani tako, da so se mi dlani kar prijemale ob zmrznjeno železo. Danes naši mlajši delavci sploh ne vedo kako se dela v težkih delovnih pogojih, kakršni so bili prej. S seboj na delo sem si vzela kos kruha, pa še tega nisem imela toliko kolikor bi si ga želela.

Ali menite, da organi upravljanja v podjetju zadovoljivo vršijo svojo funkcijo?

Glede samoupravljanja sem mnenja, da je v našem podjetju kar v redu. Tudi sama sem bila večkrat izvoljena v delavski svet. Res je, da pri kakšnih važnih gospodarskih odločitvah stojijo pred težko nalogo, to pa zato, ker z vsem obsegom gospodarjenja in drugimi poslovnimi zadevami niso v taki meri upoznani kot se od njih zahteva. V podjetju se še kar dobro gospodari, sicer ne bi v enem desetletju zrastle tako lepa tovarna kot je, ki nam je lahko v ponos. K temu uspehu pa smo seveda prispevali vsi, ko smo se morali marsikdaj odreči delitvi presežkov, zavedajoč se, da moramo v korak s sodobno proizvodnjo.

Ali ste zadovoljni z delom, ki ga opravljate, osebnimi dohodki in kakšni so po vašem mnenju medsebojni odnosi v enoti?

V enoti se dobro razumemo in menim, da ni kakšnih večjih sporov, ki bi jih ne znali sami rešiti. Sedaj delam na delovnem mestu vdevalke in sem z delom kar zadovoljna; enako tudi z osebnimi dohodki. Ne bi bilo pa odveč, če bi tudi kaj več zaslužili. Z mlajšimi delavci se razumem in ne bi vedela primera, da bi se katera postavljala po robu starejšim delavcem, če jim nudijo kakšen strokovni nasvet iz prakse ali če je treba kaj pomagati. Težko mi je bilo, ko sem zaradi zdravstvenih razlogov zapustila delovno mesto snovanje in sem imela kar solze v očeh, ko sem bila razporejena na sedanje delovno mesto. Tu sem se že privadila in z veseljem vršim to delo. Delavke si med seboj pomagamo, predvsem rezervne tkalke in če ni potrebe

po zameni, pa opravljajo tudi druga dela, kot je šivanje kart, čiščenje votkov ipd.

Kako je kaj z vašim zdravjem, ali imate kakšne posebne težave?

Z zdravjem sem še kar zadovoljna, čeprav me zadnje čase večkrat boli noga. To pa je rezultat dolgoletnega stanja pri stroju. Ves čas, odkar sem zaposlena, sem zelo malo hodila okrog zdravnikov, zadnji čas sem bila nekaj malega v staležu zaradi težav v nogi. K izboljšanju delovnih pogojev pa so mi pomagali tudi samoupravni organi s tem, da mi podjetje plačuje prevozne stroške skozi vse leto iz Mengša v Kamnik.

Vaše želje v bodoče?

Moja želja je, da bi bila še naprej zdrava, da bi lahko opravljala svojo delovno dolžnost in tako dočkala zaslužen pokojnino. Ob tej priliki pa bi izkoristila

la to priložnost in predlagala naj bi organi upravljanja razpravljali o vprašanju posebnega dodatka za starejše delavce. Menim, da bi bilo dobro, če bi se starejšim delavcem, ki so že toliko dali od sebe, priznal določen znesek kot starostni dodatek ko delavec že stežka dosega postavljeno nalogo.

Tako smo končali razgovor s tov. Francko in ji tudi mi želimo, da bi z zadovoljstvom opravljala svoje delo in dočkala v podjetju zaslužen pokojnino.

-da

Poročilo o izvajanju predpisov varstva pri delu in o ugotovitvah inšpektorja dela

S 30 % zasedbo delovnega mesta varnostnega tehnika se je pričelo sistematično pripravljati in delati na področju tehnične varnosti pri delu. Od novega leta pa do danes smo v glavnem delali na odpravi tehničnih pomanjklivosti pri strojih in napravah, nadalje pri sodelovanju izdelave projektov za nove ali adaptirane proizvodne prostore, posebno pa je bilo veliko dela pri pripravi osnutka pravilnika o varstvu pri delu.

Zaradi zastarelosti nekaterih strojev in naprav in zaradi ne dovolj skrbno grajenih nekaterih objektov imamo v naši tovarni sorazmerno še ogromno tehničnih pomanjklivosti po vprašanju varnosti pri delu. S sprejetjem pravilnika o varstvu pri delu, smo dobili za našo tovarno precej dragocen dokument, na osnovi katerega in v skladu s splošnimi predpisi o varstvu pri delu, bo možno sistematično in planirano odpravljati razne tehnične pomanjklivosti. Ne bi navajal vseh pomanjklivosti tehnične in zdravstvene zaštite, ker jih je preveč, ampak bi predlagal, da organi samoupravljanja zadolžijo odgovorno službo, da pripravi senacijski načrt za odpravo pomanjklivosti in za to določijo potrebna finančna sredstva.

Omenim, naj še to, da je poleg ogromnega števila manjših pomanjklivosti potrebno rešiti tudi vprašanje ropota, klimatizacije, razsvetljave in transporta v nekaterih obratih. V novem pravilniku o varstvu pri delu so točno predpisani normativi o višini ropota, temperature, osvetljenosti in tako dalje, katerim se bomo morali približati in jih doseči.

O vseh teh pomanjklivostih je poučena tudi inšpekcija dela, za katere odpravo je inšpektor dela določil sorazmerno kratke roke. Nekaj hujših tehničnih po-

manjklivosti smo že odpravili.

Nekaj obolenj je bilo zaradi slabe klimatizacije v barvarni in previjalnici, kjer je vedno prepih, ne dovolj ogreti prostori ali pa prevelika količina prahu.

Vseh telesnih poškodb na delu ter na poti na delo in domov je bilo v letošnjem letu 15. Poškodovane so bile predvsem roke, noge in hrbtenice.

Ob koncu lanskega leta je bil organiziran tečaj o varstvu pri delu, katerega so obiskovali mojstri, obratovodje in nekateri vodilni delavci, vsi so pa ob koncu tečaja morali opraviti izpit. Tečaj je bil zelo učinkovit in se je od takrat dalje pričelo resneje gledati na vprašanje varstva pri delu. Taki tečaji ali seminarji se bi morali še organizirati, prav tako pa bi morali preizkusiti znanje o varstvu pri delu. Nujno je, da se vse delavce ob razporeditvi na novo delovno mesto pouči o tehnični in zdravstveni zaščiti na tem mestu, kakor tudi, da se to znanje vedno obnavlja.

Še enkrat bi se povrnili k pravilniku o varstvu pri delu. V njem so točno zapisane vse dolžnosti in pravice vseh zaposlenih, posebno pa so poudarjene dolžnosti vodij del, katere bo treba brezpogojno izpopolnjevati, kajti neizpolnjevanje teh dolžnosti se smatra za delovni prekršek, katerega bo morala obravnavati za to odgovorna komisija.

V letošnjem letu je storjenih že nekaj prekrškov zaradi neizpolnjevanja predpisov o varstvu pri delu. Primeri so bili prijavljeni disciplinski komisiji.

Ob koncu pa bi priporočil nekaj predlogov za uspešno izvajanje varstva pri delu:

1. Proizvodno-tehnična služba naj v sodelovanju z varnostnim tehnikom pripravi sanacijski plan o odpravi tehničnih pomanjklivosti.

V. mednarodna razstava tekstilnih strojev v Baslu

Koncem septembra oziroma v začetku oktobra je bila v Baslu odprta 5. mednarodna razstava tekstilnih strojev. Ta razstava se vrši vsake štiri leta in je po svojem značaju in obsegu največja tovrstna razstava na svetu. Že sam podatek, da je letos na tej razstavi sodelovalo 800 firm iz 18 držav pove, kakšen interes je vladal med proizvajalci tekstilnih strojev za to razstavo, na drugi strani pa tudi med tekstilnimi strokovnjaki, saj je ves čas razstave bil obisk izreden. Da je bil obojestranski interes tako velik, je razumljivo, saj vlada med proizvajalci tekstilnih strojev običaj, da ravno na teh razstavah pokažejo svoje novitete. Na ta način ima obiskovalec možnost dobiti celoten vpogled v stanje strojne opremljenosti v tekstilni industriji; poleg tega pa tudi lahko zazna, v katero smer se bo tekstilna strojogradnja v bližnji bodočnosti razvijala in katerim artiklom je podana posebna pozornost.

Glede na pomembnost te razstave je UO našega podjetja sprejel sklep, da se te razstave udeleži 5 strokovnih sodelavcev, poleg tega pa je DITT poslal 5 svojih članov. Potovali smo z avtobusom podjetja SAP, ki je za to potovanje ponudil najboljši aranžma. Kljub dolžini poti (okrog 850 km v eno smer) je vožnja hitro minila, saj je večina od nas prvič potovala po tej poti. Tudi na mejah ni bilo večjih zastojev, saj največkrat niti niso pogledali potnih dovoljenj. Stanovali smo v majhnih vasi Lanjenbruck, ki se nahaja 30 km južno od Basla. Tam smo tudi zajtrkovali ter večerjali.

Vsako jutro smo se z avtobusom odpeljali v Basel na razstavo. Sama organizacija razstave je bila zelo uspešno izvršena. Vsak obiskovalec se je javil v javnem centru, kjer je izpolnil obrazec o osebnih podatkih (ime in priimek, položaj, firma, mesto, država). Te podatke so natisnili s posebnim strojem na karton ter ga vložili v polivinilasto folijo, ki je bila prirejena tako, da si jo lahko zataknil za žep na suknjiču. Na ta način so prireditelji originalno rešili vprašanje kontrole pri vstopu

pu v razstavne dvorane, poleg tega pa je vsakdo imel priložnost že od daleč ugotoviti, od kod je kdo, kaj je in kakšen položaj ima. Posebno praktično se je izkazalo to ob priliki razgovorov z razstavljalci, saj ni bilo potrebno predstavljanje oziroma pisanje naših imen in priimkov kar ravno tujcem povzroči velike preglavice.

Kot sem že omenil, je razstava napravila izreden vtis, tako po obsežnosti, kot tudi množini novitet. Razstavljenci so bili vsi sektorji tekstilne tehnologije od predenja do oplemenitenja in kontrole kot tudi vsa spremlajoča industrija (klima, utenzije, transport). Splošen vtis je, da so proizvajalci strojev v vseh sektorjih težili za tem, da izdelajo čim bolj avtomatske stroje z visoko produktivnostjo, nizko udeležbo delovne sile, zmanjšanim potrebnim delovnim prostorom ter opremljene s čim popolnejšimi kontrolnimi in merilnimi napravami. V nadaljnjem se bom omejil na tiste sektorje, ki so zanimivi za našo proizvodnjo.

1. Križno previjanje

Pri vseh razstavljalcih je bilo opaziti težnjo čim večje avtomatizacije dela. Natik predilniških navitkov na vreteno je avtomatski, bodisi s pomočjo transporterja ali bobnov. Vezanje krajev niti, oziroma odstranjevanje pretrgov je avtomatsko s pomočjo vozlača. Z ozirom na vozlače je opaziti 3 tipe in sicer 1 vozlač na 1 vreteno (Leerozna), 1 gibljiv vozlač na 10 vreten (Schlafhorst); 1 fiksni vozlač na 10 vreten — gibljivih (Schweiter). Navijanje hitrosti so povsod enake in se gibljejo do 1200 m/min. Vsi stroji so opremljeni z elektronskimi ali optičnimi čistilci preje, čemur je podan izreden poudarek. Nekateri imajo tudi montirane naprave za parafiniranje.

2. Navijanje votka

Pri navijanju votkovne preje ni posebnih novosti. Vretena imajo običajno od 10.000 — 12.000 obr./min., dovod praznih cevč je avtomatiziran, polne votkovne cevčke se zlagajo v aluminjaste zaboje. Leeson je razstavila 4 barvni »Unifil«, ki ga je bilo veliko opaziti na razstavljenih tkalskih strojih.

3. Snovanje v pasovih (Saško)

Konstrukcija snoval je nesprenmenjena. Poudarek je posebno na zagonu in zaustavljanju snoval ter na čistilcih in napenjalcih na cevčnici. Maximalna hitrost snovanja je do 800 m/min, hitrosti navijanja na osnovni valj pa do 200 m/min.

4. Tkalski stroji

Razstavljanih je bilo izredno veliko tkalskih strojev za različne namene. Opaža se, da so neavtomatske statve že skoraj izginile, pri avtomatskih statvah pa gre razvoj v stanje brez čolničkov. Pri vseh tipih statv je opaziti, da so proizvajalci težili za tem, da čim bolj povečajo število obratov ter širine statv. Izreden poudarek je dan mehanizmom za popuščanje osnov, tvorbo zeva in kontrolnim mehanizmom. Mnogo tipov statv je bilo opremljenih z unifilom.

5. Barvni aparati

Barvni aparati za križne navitke v bistvu niso spremenjeni, povsod pa je opazna težnja k prehodu v popolno avtomatiko. Razstavljani so bili zelo različni barvni aparati po velikosti od 100 kg do 1000 kg. Zelo različna pa je izvedba in povezava črpalk, dovodov in odvodov in kontrolnih naprav.

Ing. Ribaš

(Se nadaljuje)

haja v previsoki nakladi, zato se valja po vseh kotih. To sta dva velika nasprotna odgovora. Eden izmed anketirancev predlaga tudi ukinitve Kamniškega tekstilca, češ, da je škoda papirja in denarja. Ta odgovor ne ustreza današnjemu družbenemu razvoju. Ustava in statut podjetja nalagata delovnim organizacijam, da v kakršnikoli obliki posredujejo informacije delavcem o proizvodnji, o politiki nagrajevanja, poslovanju podjetja itd. Resnično pa je vsebinsko vprašanje takih informacij.

Poleg negativnih odgovorov pa so bili dani tudi koristni nasveti. Nekateri si želijo več križank in humorja. Dober je predlog, ko nekdo predlaga, da bi moral obravnavati tudi ostale podatke tekstilne industrije Slovenije in novosti na področju razvoja tekstila. Res je, da bi tisti, ki poslovno potujejo po naši državi in v tujino tudi lahko malo več pisali o teh potovanjih, kakšne koristi so do prinesli podjetju ipd. Raznih predlogov je še in še, toda žal uredniški odbor ne bo mogel vsem ustreči z odgovorom. Ta anketa pa je le ogledalo, kako posamezniki gledajo na te informacije, ki jih prinaša naše glasilo. Anketa je vsekakor uspešna, čeprav listov niso vsi vrnili. Uredniški odbor se bo tudi v bodoče trudil, da bi bil naš Kamniški tekstilec čim bolj zanimiv in bran. Glasilo pa bo zanimivo samo takrat, ko bodo tudi ostali člani delovne organizacije pisali o problemih in uspehih, izražali svojo kritiko, ki naj bo usmerjena samo v to, da bomo boljše in uspešnejše gospodarili.

K. A.

Priprava za nove stroje

Z nabavo novih 22 kom. avtomatskih tkalskih strojev od firme GIANI Italija se bo povečala proizvodnja frotirja ter dodatno obremenila in povečala proizvodnja v barvarni. Prvi stroji, t. j. 4 kom. bodo dobavljeni koncem meseca decembra, ostale dve pošiljki po 9 kom. pa v januarju in februarju prihodnjega leta.

Postavitev novih tkalskih strojev in novega snovala Regiani ne bi predstavljala dela v takem obsegu kot v našem primeru, ko moramo nove stroje montirati na mesta, kjer danes obratujejo stare statve; te pa v eksperimentalno tkalnico, kjer še tudi obratujejo stari stroji.

Plan preselitve, premestitve in postavitve je bilo treba izdelati tako, da dosežemo čim manjše število zastojnih ur, pri čem manjših stroških. Planirati je bilo treba vsa dela, ki se morajo izvršiti predhodno, kot prestavitve, izdelava in postavitve žakardske konstrukcije, speljava električnega omrežja, razsvetljave itd. Do danes potekajo vsa pripravljala dela po načrtu in v času, ki je predviden.

Upajmo, da bo tudi sama montaža novih strojev izvršena v terminu, ki je planiran.

Jenko Janez

Analiza ankete za Kamniški tekstilec

Uredniški odbor se je odločil, da izvede med člani kolektiva anketo z namenom, da bi dobili podatke o oceni našega glasila »Kamniški tekstilec«. Odposlanih je bilo 495 anketnih listov, od tega pa je bilo vrnjenih 123 ali 25%. Na vprašanje: Ali menite, da je potrebno, da izhaja Kamniški tekstilec? je 97 članov odgovorilo z »da«, 23 pa z »ne«. Na drugo vprašanje: Ali vam odgovarja vsebina Kamniškega tekstilca? je odgovorilo z »da« 67 članov in z »ne« 48, 7 odgovorov pa je bilo neveljavnih. Na tretje vprašanje: Ali vam ugaja rubrika razgovori s proizvajalci? je bilo 97 pozitivnih odgovorov, 15 pa negativnih, 10 listov pa je bilo neveljavnih. Na četrto vprašanje: Ali vam informator dovolj jasno posreduje poročilo o normah in nagrajevanju, je 45 anketirancev odgovorilo z »da«, 51 pa z »ne«. Na peto vprašanje: Kaj pogrešate v Kamniškem tekstilcu in kaj predlagate, pa je bilo kar 62 predlogov. Samo v štirih primerih sta bila po dva odgovora enaka, v ostalih pa ima vsak bralec svoje želje. Naj na kratko povem kaj vse so anketiranci predlagali:

— da bi bile boljše plače; ta odgovor ne ustreza vsebini vprašanja. Nekega anketiranca zani-

POROČILO O IZVAJANJU PREDPISOV VARSTVA PRI DELU IN O UGOTOVITVAH INŠPEKTORJA DELA

1. Pri izdelavi letnega plana za leto 1968 naj se upošteva sredstva za realizacijo sanacijskega plana.
2. V tisk naj se da pravilnik o varstvu pri delu in veže v knjižico žepnega formata ter po 1 izvod izroči vsakemu zaposlenemu v naši tovarni.
3. Organi upravljanja naj zadolžijo proizvodno-tehnično in razvojno službo, da vzporedno z razvojem proizvodnje razvijajo in izboljšujejo tudi tehnično in zdravstveno zaščito.
4. Komisija za izrekanje kazni, naj kritično razpravlja o kršitvi dolžnosti varstva pri delu.
5. Organi samoupravljanja naj sprejmejo sklep, da vsi vodje dela do vodje proizvodnje, individualno preštudirajo pravilnik o varstvu pri delu in da se vsakega posameznika izpraša o obvladanju tvarine.

Stane Zobavnik

»Kamniški tekstilec«
glasilo delovne skupnosti tovarne »Svilanit« Kamnik —
Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Alojz Konda —
Naklada 500 izvodov — Tiska
Papirkonfekcija Krško

Kakšno je finančno stanje sklada zdravstvenega zavarovanja?

Kot član skupščine komunalne skupnosti za socialno zavarovanje čutim dolžnost, da informiram naše zavarovance o finančnem stanju sklada za zdravstveno zavarovanje. S konkretnimi podatki bom poskušal prikazati realizacijo in potrošnjo finančnih sredstev sklada za obdobje desetih mesecev.

Problem financiranja zdravstvenega zavarovanja postaja vse težji. Kljub nekaterim pozitivnim sistemskim ukrepom, ki so sledili po reformi in katerih cilj je bil omejitev izdatkov zdravstvenega zavarovanja, doslej ni uspelo teh izdatkov bistveno zmanjšati. Tudi prizadevanja samoupravnih organov komunalne skupnosti socialnega zavarovanja za zmanjšanje potrošnje zdravstvenega zavarovanja niso dosegla pričakovanih uspehov. Izdatki za zdravstveno zavarovanje zlasti za zdravstveno varstvo še vedno niso usklajeni z ekonomskimi možnostmi sklada. Posledica tega je nastajanje novih primanjkljajev tako v skladu, kakor tudi v nekaterih zdravstvenih zavodih.

Finančni načrt sklada zdravstvenega zavarovanja delavcev komunalne skupnosti za leto 1967 predvideva:

dohodkov	222.300.000 N din
izdatkov	222.300.000 N din

Dohodki sklada so za 51,5 milijonov N din manjši kot v preteklem letu. Če pa upoštevamo, da je bilo prenešeno na delovne organizacije plačevanje nadomestil za prvih 30 dni zadržanosti od dela zaradi začasne delovne nezmožnosti (cca 32 milijonov N din), potem so dohodki sklada za 19,5 milijona N din manjši kot v preteklem letu.

Financiranje zdravstvenega varstva v letu 1967 ureja splošni sporazum o osnovah in merilih za delitev sredstev, namenjenih za zdravstveno varstvo na območju komunalne skupnosti, ki je bil sklenjen med regionalnim zdravstvenim centrom in komunalno skupnostjo socialnega zavarovanja.

Če upoštevamo prispevke zavarovanih oseb, je razmerje glede na razpoložljiva sredstva sklada in predvidene dohodke iz participacije zavarovanih oseb naslednje:

— za zdravstveno varstvo	72,5 % ali 163.470.000 N din
— za ostale izdatke	27,5 % ali 62.000.000 N din

Za zdravstveno varstvo je bilo v letu 1967 določenih 21 milijonov N din ali 11 % manj sredstev kot v preteklem letu. Če ob vsem tem upoštevamo še dejstvo, da je posebna arbitražna razveljavila splošni sporazum v tistem delu, ki določa prioriteten vrstni red izplačil, se je finančni položaj sklada zdravstvenega zavarovanja poslabšal v taki meri, da je ogrožena njegova likvidnost.

Izredno težko finančno stanje sklada zdravstvenega zavarovanja narekuje sprejem določenih sanacijskih ukrepov z namenom, da bi zmanjšali izdatke za zdravstveno zavarovanje. Predlagani sanacijski ukrepi zajemajo:

- odpravo pomanjkljivosti splošnega sporazuma,
- racionalizacijske ukrepe znotraj delovnih organizacij, ki jih financira sklad zdravstvenega zavarovanja in
- sistemske rešitve, s katerimi lahko družba vpliva na potrošnjo v zdravstvenem zavarovanju.

Gre za vrsto ukrepov iz pristojnosti komunalne skupnosti in samoupravnih organov delovnih organizacij, ki jih financira sklad, kakor tudi za sistemske ukrepe, s katerimi družba uravnava potrošnjo v zdravstvenem zavarovanju.

Izdatki sklada zdravstvenega zavarovanja so bili v devetih mesecih realizirani 75,8 % ali 168.478.326 N din, dohodki pa 73,8 %. Izdatki presegajo dohodke za 4.510.750 N din. Za zdravstveno varstvo je bilo izdatkov v desetih mesecih 116.898.937 N din, za nadomestilo osebnih dohodkov 35.337.454 N din, za posmrtnine, pogrebne in podobno za novorojenčke 3.029.822 N din, za re-

habilitacijo invalidov 4.227.950 N din in za druge izdatke 5.169.168 N din.

Takšno finančno stanje je predvsem posledica vrste pomanjkljivosti v sistemu financiranja in v neskladnosti predpisov na področju zdravstvenega zavarovanja, kajti med pravicami zavarovancev in možnostmi skladov so veliki disproporci. V sistemu, ki želi zajeti čim-večje število ljudi in dajati čim-večje pravice, bo težko ustvariti ob sedanji 5 % stopnji za zdravstveno varstvo to, da v tem ne bi bilo prizadeto tudi naše gospodarstvo. Cilj reforme pa ni v tem, da bi še vedno več trošili kot pa ustvarjali.

Konda Alojz

Skupna gasilska vaja med PGD Kamnik in GD Svilarit

Na dan tovarniškega praznika 14. oktobra t. l. je bila izvedena skupna gasilska vaja med PGD Kamnik in gasilsko desetino podjetja. Tokrat so se oboji gasilci dobro izkazali. Ko se je na leseni lopi pokazal dim, je dal vratar s sireno znak za požar. Naša deseterina je takoj stopila v akcijo in napadla lopo z južne strani. Skoraj istočasno je z gasilskim avtom prispela na kraj požara gasilska deseterina iz Kamnika in je požar gasila s severne strani.

Gasilske naprave in motorke so brezhibno delovale. Naša deseterina je nastopala pod vodstvom vodje desetine Golob Alojza,

kamniška pa pod vodstvom poveljnika Bilec Alojza.

Naši gasilci bi bili pri vaji še bolj učinkoviti, ko bi imeli motorke z večjo kapaciteto. Tudi na to bo v bodoče treba misliti in zagotoviti nakup boljše in močnejše.

Taka vaja je bila med našimi gasilci in PGD Kamnik prvič izvedena. Želimo pa, da ne bi ostalo samo ob tej in da bi se še večkrat srečali pri obvladovanju požarno-varnostne tehnike.

Tem potom se kamniški deseterini lepo zahvaljujemo za sodelovanje.

-da

Enote civilne zaščite v akciji

Nekaj navodil s področja požarne varnosti

V tekstilni industriji obstoja niz nevarnosti predvsem zaradi uporabe surovin, ki so več ali manj vse gorljive. Izredno nevarnost pa predstavlja prah, ki nastaja pri nadaljnjem delovnem procesu. Prah ni samo nevaren kadar v zraku lebdi, ampak je nevaren tudi takrat kadar je nanešen na raznih mestih (strojih, cevovodih itd.). Da pa ti požari oz. eksplozije nastajajo je temu dostikrat vzrok neprevidnost ali malomarnost, električna napeljava, statična elektrika, trenje in nešteto drugih vzrokov, ki so posledica neupoštevanja požarno

varnostnih ukrepov kot so kajenje, uporaba odprtega ognja in podobno. S ciljem, da se prepreči požar se povzamejo najrazličnejši ukrepi, ki pa seveda kar se tiče zgradbe morajo biti zajeti že pri samem projektiranju.

- Prostori ali stroji, ki so za požar izredno nevarni morajo biti ločeno grajeni. Tla in zidovi morajo biti gladki.
- Odsesavanje prahu mora biti tako urejeno, da se le ta odseva že od samih strojev.
- Elektro instalacija, elektromotorji in ostale elektro naprave morajo biti izvedene po JUS

normah za tozadevne obrate — prahotesna izvedba. Na dostopnih mestih morajo biti stikalne plošče, kjer je mogoče izklopiti električno energijo za posamezne obrate. Vsi kovinski deli morajo biti uzemljeni.

- Vse prostore se mora redno in temeljito čistiti. Upoštevati je tudi, da se prostori relativno vlažijo, ker je to predpogoj, da se prepreči prahna eksplozija. Kljub temu, da zavisi nastanek prahne eksplozije od količine in velikosti prasnih delcev je dognano, da v zaprtih prostorih kjer vlada relativna vlažnost nad 70 % ne more priti do napetosti 1220 V torej ne more iskra statične elektrike povzročiti vžiga mešanice prahu in zraka.

- V vseh obratnih prostorih je prepovedano kajenje in uporaba odprtega ognja. Ogrevanje se dovoljuje na podlagi zaprtih ogrevalnih teles, vendar se morajo ista redno čistiti od prahu.

- Mastne krpe se morajo odlagati v zaprte negorljive zabojke ker predstavljajo nevarnost samovžiga.

- Stalno se morajo kontrolirati ležaji (nevarnost trenja). Mazanje ležajev naj bo po možnosti avtomatsko. Posode z oljem naj se hranijo v negorljivih omarah.

- Vsi obratni prostori morajo biti opremljeni z ročnimi gasilnimi aparati. Kot gasilna sredstva se priporoča gasilni prašek ali CO₂, nikakor pa ne sredstva, ki nastopajo na podlagi kislin ali pa se izpodirivajo z večjimi pritiski. Naprave za gašenje morajo biti redno vzdrževane in dostopne. Za skladišča se priporočajo Sprinkler samodejne gasilne naprave v kombinaciji z javljilnimi napravami.

- Vzgoja zaposlenih o uporabi gasilnih naprav in preventivnih ukrepih na delovnih mestih mora biti stalna in vsestranska.

S pravilno strokovno izvedbo požarnovarnostne službe in ukrepnja na širokem področju pa bomo vsekakor doprinesli k še boljši požarni varnosti.

POMAGAJ TUDI TI OBLIKOVATI KAMNIŠKEGA TEKSTILCA, SAJ JE TVOJA TRIBUNA, TVOJ GLAS IN TVOJA VOLJA!

ALI ŽE VESTE, DA JE KAMNIŠKI TEKSTILEC GLAS SVILANITA, ČE TO VESTE, POTEM MU PRIVOŠČITE KAKŠEN ČLANEK!

MALI EKONOMSKI LEKSIKON

Kalkulacija — je računsko operacija, s katero se ugotavlja: lastna cena, nabavna cena in prodajna cena, kakor tudi planska in obračunska cena proizvoda. Kalkulacija in njeni rezultati predstavljajo temelj za postavitve poslovne politike gospodarske organizacije.

Kasa-skonto — je popust na ceno. Ta popust je vedno izražen samo v procentu, daje ga prodajalec kupcu pod pogojem, da kupač plača blago v dogovorjenem roku, v katerem ima na podlagi dogovora pravico koristiti kasa-skonto.

ZANIMALO VAS BO!

Kaj je gen?

Geni so po Mendelu dedni dejavniki. Vsak gen predstavlja določeno mesto na hromosomu in obstoja v različnih oblikah, imenovanih aleli. Ker so hromosomi v parih, ima vsako živo bitje od vsakega gena dva alela, ki sta lahko enaka ali pa se razlikujeta.

Geni so delci, ki nosijo dednostno »informacijo« od celice do celice in od enega objekta na drugega. Geni so svojevrstne snovi, saj so tako majhne in vendar urejajo rast in razvoj tako, da iz ene same celice zraste urejeno bitje.

Med leti 1856 in 1865 je Mendel, avstrijski menih, delal poizkuse z dednostjo. Poizkušal je na grahu. Izbral je čisti rod visokih rastlin, ki so potem vedno imele visoke potomce in »čisti rod« nizkih grahovitih rastlin, katerih potomci so bili vedno nizki. Nato je križal visoke rastline z nizkimi. Vsi potomci so bili visoki.

Mendel ni vedel prav nič o hromosomih in genih, ko pa so jih odkrili, so postala njegova odkritja na mah razumljiva. Vsako bitje ima dve garnituri hromosomov, eno očetovo in eno materino.

Geni so rek aktivne enote, ki so nanizane vzdolž hromosomov, proizvajajo encime, ki potem urejajo delovanje celice in se razmnožujejo, kadar se celica deli. Raziskovanje genov in njihovega delovanja je razmeroma novo poglavje znanosti.

Kot kažejo dosedanje izkušnje je mogoče z novo napravo, ki je po vrhu še poceni in trajna, rešiti mnogo več človeških življenj kot z dosedanjimi postopki.

Kako se širi nahod?

Strokovnjaki za tehnologijo so ugotovili hitrost drobnih kapljic, ki šinejo iz nosa kihajočega človeka. Merili so s preciznimi aparati in to pri številnih prehlajenih osebah. Največja ugotovljena hitrost kapljice je bila 45 m / sek. To se pravi, da nahodu, ki bo kmalu pričel razsajati, ne bomo mogli uiti.

Vnetljive tkanine

V mestu Anderlukta pri Bruxellesu je gospodinja pospravljala sobo. Pri tem se je z obleko dotaknila žerečega cekasa v priključeni električni pečici. Iznenada je postala živa bakla. Namesto, da bi se vrgla in povaljala po tleh, da bi zadušila ogenj je tekla k sosedu — šiviliji, ki je imela poleg sebe kup vnetljive tkanine za obleke. Nesrečnica je nehote še to zažgala. Dobila je hude opekline.

Iz tega primera nesreče, lahko povzamemo koristen pouk; če bi se ženska vrgla na tla in povaljala, bi ogenj zadušila, ker pa je bežala je s tem pospeševala gorenje in je povsem napačno ravnila. Mnogokrat bi bile posledice nesreč pri delu in požarov veliko manjše, če bi bili ljudje o njih poučeni in v tako kritičnem primeru duha prisotni.

Knjiga je naš prijatelj

Kako smo se spoprijateljili s knjigo naj nam pove naslednji sestavek.

Center za raziskovanje javnega mnenja pri Institutu družbenih ved v Beogradu je nedavno s posebno anketo med drugim ugotovil, da kar 46 % odraslih Slovencev ne prebere niti ene knjige na leto. Znano dejstvo pa je, da je le razgledan in kulturni človek lahko tudi dober proizvajalec in samoupravljalac.

Drugi porazen podatek pa je ta da pride na Slovence letno 15.000 S din izdatkov za alkohol in samo 1000 S din za knjige. Ti podatki nam povedo, da bodo potrebni znatni družbeni napor, da se zajezi nepopravljiva škoda na področju kulturne ravni delovnega človeka in da bo knjiga zopet postala naš prijatelj.

PREGOVORI

Kako malovredni so najboljši nasveti, če nas niti lastne izkušnje ne morejo spraviti k pameti.

Trditve, da je nekdo edini in najboljši (funkcionar, strokovnjak, delavec itd.) je zmotno.

Če je edini, ne more biti najboljši, če pa je najboljši, ne more biti edini.

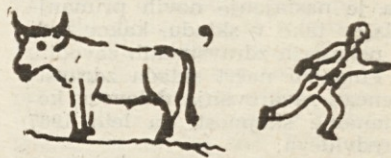
Srečno in uspeha
polno leto 1968
želi vsem članom
delovne skupnosti

Uredniški odbor

Nylonske hlače in tobogan

Neki deček v Franciji se je vsedel na vrh tobogana in se zadržal po žlebu. Preden se je pridrsal do konca žleba je začel vpiti, za njim pa se je pokadilo. Imel je namreč nylonske hlače; zaradi trenja so se hlače močno segrele in vnele. Fant je moral k zdravniku in nekaj tednov ni mogel sedeti.

R E B U S

Varnost pri delu
v slikah

ČESTITKA

Tov. Jenko Matija — vodja proizvodno-tehničnega sektorja je dne 30. X. 1967 diplomiral na Višji šoli za organizacijo dela v Kranju in si s tem pridobil ing. za organizacijo dela.

Cestitamo!

ZAHVALA

Ob smrti svoje mame se zahvaljujem vsem sodelavcem uprave »Svilanit« za izkazano pozornost in pomoč.

Anica Cvet

Mali ekonomski leksikon

Javno pravobranilstvo je državni organ, ki pred sodišči in drugimi družbenimi organi zastopa v pogledu premoženjskih pravic in dolžnosti federacije, ljudske republike in občine, ustanove, ki imajo značaj pravne osebe in se financirajo iz proračunskih sredstev, kakor tudi sklade, katere so ustanovili državni organi. Javno pravobranilstvo ne zastopa delovnih organizacij.

Komitent — je v širšem smislu poslovni partner, ki zahteva od posrednika, da v svojem imenu ali za njegov račun izvrši kakšen posel. V ožjem smislu je komitent oseba ali podjetje, katero mu na podlagi dogovora s komisio-narjem (posrednikom) daje naloge (pisмено, ustno), da izvrši nakup ali prodajo blaga.

Da, zelo prepričljivo vprašanje!
Nosti zaščitna očala ali stekleno oko?

Tudi ti postavi to vprašanje svojim sodelavcem.

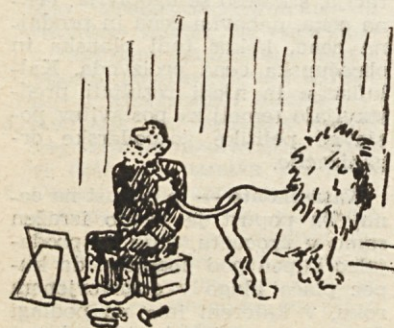
Pri delu vedno misli tudi na varnost!

Umetna pijača za ponesrečenca v globoki nezavesti

Najnovejša navodila za reševanje utopljenecv in drugih ponesrečencev priporoča, da izvajamo umetno dihanje tako, da upihnemo ponesrečencu z usti v pljuča zrak, potem stisnemo prsni koš in postopek ponavljamo večkrat. Ta način je silno preprost in vselej izvedljiv, vendar malo neroden in nehygieničen.

Ameriški zdravnik dr. Disbro pa predlaga sedaj v osnovi enak postopek, vendar precej izpopolnjen. Po njegovi zamisli so namreč začeli izdelovati preprosta harmonikasta pihala s primernim ustnikom, ki ga naslonimo na usta ponesrečenega, potem pa meh stiskamo z rokami ter tako potiskamo zrak v pljuča ponesrečenca.

HUMOR

Iznajdljivost krotilca živali